

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Bene Meditandi

Berzetti, Nicola

Coloniae Agrippinae, 1658

Modus intellectum prolixè exercendi.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56496)

*Modus intellectuū exercendi
prolixior.*

Modus has potentias exer-
cendi (maximè loquendo
de intellectu, cui magis propriū
est varietate uti in suo exercitiō)
duplex est pro duplici modo sese
præparandi superiūs insinuato,
scilicet vel ruditer sibi juxta veri-
similitudinem, prout geri potuit,
historiam formādo, & personas,
verba, & opera, quæ in ea proba-
biliter interveniūt, determinādo;
vel certè eandē sumendō simpli-
citer, prout ab authore, qui medi-
tandi argumentū suggerit, expri-
mitur; & eas solū personas, verba
& opera cōcipiendo, quæ in ipso
authoris textu recitantur absque

ulla cura de aliis tum quidem,
quæ verisimilitudo & decorum
historiæ postularet.

Cum ergo primo præparationis
modo usus fuerit potentias suas hac
ratione exercebit. à principio incho-
ando memoria mysterium recensabit,
donec verbum aliquod, vel actio il-
lius personæ occurrat à quâ filum hi-
storiæ ducitur. exemp g Si quis my-
sterium Incarnationis meditan-
dum suscipiat, supponendo hi-
storiæ, prout geri potuit, inven-
tam; memoria dicet, multis an-
nis post homines ad gloriam cœ-
lestem participandam creatos,
Deus illos de excelso throno suo
respexit, hoc factò ab exercitio
memoriæ quiescet; ac per intel-

lectum

lectum apprehendet verbum aut actionem illam, quam sibi proposuit, & eandem diligenter considerabit, donec benè intelligat, ad hoc ipsum ponderando condiciones illi proprias, quæ infra subjungentur, & paulatim à memoria, ut opus fuerit suggerentur. Et si videbitur, incipere poterit à prima conditione, quam verbis sub nomine Authoris, & operibus sub nomine principii, persona quæ loquitur aut operatur comprehendit, ut hac occasione viam sibi ad considerationem ipsius sternat, à qua, ut fonte, verba & opera deinceps meditanda procedunt: reflectendo an condiciones personarum

sint cōformes vel difformes, verbo aut actioni propositæ e. g. insistendo exēplo supra posito: quia memoria proponit actionē quādam Dei, scilicet. quod ex cœlo homines respiciat: intellectus dicet. *Principium & efficiens huius actionis est Deus, qui tametsi seipsum semper intuetur hoc ipso planè beatus est, nec ulla ratione, humano indiget adjumēto, nihilominus quia misericors est, sponte sua etiam homines respicit ut ipsorum indigētia succurrat: hinc attentè considerabit, num sic respicere homines (ut in exemplo maneamus) deceat naturā, substantiam, intellectum, voluntatē ceterasq; cōditiones personæ divinæ conveniētes discursum, uti supra dictum*

dictum aliqua authoritate aut ratione, aut exēplo, &c. Confirmādo, & hoc finito cōsiderabit alias circumstantias magis particulares illius actionis, quæ in nostro exemplo est, *respicere homines*: v. g. quæ sit illius natura, qualitas, finis, modus, &c. idēq; faciet circa conditiones verborū, cum à memoria proponentur; attentè semper expendendo, quàm deceant, aut non deceant personam eiusque statum, à qua proferuntur vel exercentur. Et ut hic discurrendi modus non curiosus tantū, sed utilis quoque existat, postquā cognoverit unā quāpiam conditionē aut plures, personæ, verbo aut actioni propositæ confor-

mes esse, aut difformes, sibi ipsi applicabit cognitionem illam, & ex eadem pro sua spirituali necessitate eliciet unum vel plura lumina, ad emendationem propriam, concludendo, decere se ut in hac vel illa materia, hoc vel illo modo operetur, ad imitationem illius personæ de qua meditatur; quæ aut loquitur, aut operatur convenienter statui, & conditioni suæ rectè & ex præscripto virtutis; aut licet verba quæ dicit, vel opera quæ facit non ita videantur proportionata illius conditioni; nihilominus, quia bona sunt, non ea prætermittit. Advertendum sat copiosam & variam ad discurrendum mate-

riam

riam subministrari, si quis inquirat sedulo; num conditiones personae convenient, aut disconvenient verbo, aut actioni ad meditando assumpta. e. g. ut materiam inchoatam prosequamur; intellectus dicet. *Quid Deus curat respicere homines? & natura ipsius est divina, hoc est, omni ex parte perfecta, quae sola sibi sufficit, & nullius alieni boni indiget, sicut clarè fatetur David Propheta, quando Deum alloquens dicit. Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges: & nihilominus non obstante hac natura perfectione atque independentia, dignatur ex caelo homines respicere, non ergo videtur satis conformiter naturae suae omnino indepen-*

*C**denti*

ri operari. Deinde discursum hunc suum ratione aliquâ vel auctoritate confirmabit, ut magis solidè lumen inde colligere possit. e. g. dicet. *Sane non sic homines huius seculi faciunt, qui quanto maiores sunt, & magis independentes ab aliis tanto eos minus dignantur respicere.* ità cōtigit inter divitem Epulonem & Lazarum mendicum; nam quia existimabat se huius opera non egere, nec ullo modo ab eo dependere, licet propè domum suam miser ille iaceret undique ulceribus plenus, ne semel quidem benigno illum oculo intue-ri dignabatur: & ipsa ratio humana ita exigere videtur, cum illa sit natura rerum independen-
tium,

tium, quod ita in seipsis quiescant, ut opus non habeant respicere quicquam extra se postmodum ut concludat, quod Deus nihilominus bene faciat respiciendo homines, ut intelligat actionem illam divinæ naturæ conformem esse, subiunget: Verum Deus Longè aliter procedit atq; homines; ut ipsè per Isaiam profiteatur his verbis: *non enim cogitationes mea, cogitationes vestrae, neque via vestra, via mea & multa operatur* humanam rationem excedentia, tamen enim propter perfectionem suam, & independenciam à Creaturis, hominibus non eget, tamen quia naturam habet non solū perfectā in independen

tia, sed etiam perfectissimam in caritate, quæ tam ipsi est essentialis, quam ipse sibi, ut docet S. Iohannes epistola sua prima, cap. 4. convenienter huic naturæ homines respiciet, ut dum indigos viderit, necessitatibus illorum succurrat: hisce peractis discursum primum absoluet, sibi ipsi applicando, ut præscriptum supra quod in persona divinâ notarit, dicet ergo sic. *Si ergo Deus, quantumvis ob naturam ab hominibus independentem, & in se maxime perfectam, posset non respicere homines; tamẽ ob caritatem quæ eadem est prædita, in illos misericordie sue oculos defigere non recusat, deo procul dubio & egre anime mee oculos ad divinam Ma-*

statem per orationem atque amorem
frequenter elevare, licet per impossi-
bile in eo me statum collocatum inveni-
rem, ut eius ope non indigerem, & in-
dependenter ab eâ possem subsistere, a
deoque actus aliquos insignes caritatis
adversus illum elicere, sicut ipse ad-
versus omnes homines in communi &
me in particulari exercet, ita ut pro
me solo, si opus fuisset libens fecisset,
quantum fecit pro universis. Præterea
licet independens essem à meo proxi-
mo, & nullo eius auxilio indigerem,
debeo tamē eundem ex caritate respi-
cere, & observare, an meo ipse auxilio
egeat. Collectis duobus hisce lu-
minibus, vel singula singulis vici-
bus volūtati proponet, vel si ma-
lit, utrumque simul, conabiturq̄,

illum in se affectum excitare, quē suo statui magis convenientem iudicabit v. g. materię propositę insistendo, *doloris & confusionis*, quod hactenus non tã sæpè mentem ad Deum elevaverit, quã debuisset per actus amoris & frequentes orationes, nec attenderit ad spirituales proximi necessitates, ut debuisset, si est in statu incipientiũ; vel *desiderii & spei* in futurum magna cū diligentia hoc ipsum faciendi, si est in statu proficientiũ; *gaudii & cōplacentię*, quod illum Deus ad elevandam ad se mentē, & ad dona quę à suâ divinâ maiestate accepit, cū fratribus communicanda inviret; si est in statu perfectorum. Quod ut faci-

lius & fructuosius faciat, utetur
motivis infra adducendis, vel
aliis sibi occurrentibus. Postquã
autẽ in voluntate per motiva de-
sideratum affectum excitavit, aut
ẽ contrã voluntatem reluctan-
tem expertus fuit, continuare ac
dilatare eundem potest, vel de
novo elicere adhibitis omni-
bus, aut certẽ aliquibus modis
infra subjiciendis, prout magis
placuerit vel nimia voluntatis
ad prosequendum & ample-
ctendum, quod intellectus o-
stendit, bonum duritia postu-
laverit ordinariẽ tamen mo-
dum adhibebit, quem *Proposi-
tum* nominabimus, sive ad abo-
minandum, & fugiendum malũ,

sive ad eligendum & amplectendum bonum, licet, sensus repugnet, præsertim ubi ratio coniuncta fuerit, idque eo fine, ut meditatio efficacior sit in executione, tum ad vitia & imperfectiones ab anima tollendas, tum ad virtutes inferendas, & omnimodam perfectionem procurandam; tum etiam ad triplicem ex meditatione utilitatem ac fructum, qui prætendi debet colligendum, nimirum in ordine ad intellectum, lumen, in ordine ad voluntatem, affectum; in ordine ad operandum, firmam resolutionem. Atque hic est primus modus tres animæ potentias exercendi, primo præparandi modo respondens.